

Finansdepartementet
Skattelovavdelingen (SL)

postmottak@fin.dep.no

Oslo, 16.08.2019
Deres ref: 18/4402
Vår ref: CB

Høring NOU 2019: 11 Enklere merverdiavgift med én sats

Vi viser til Finansdepartementets høring, NOU 2019: 11 Enklere merverdiavgift med én sats. Ekspertutvalget som har vurdert forenkling gjennom færre satser for merverdiavgift anbefaler at dagens reduserte satser og nullsatser avvikles, og at det innføres én felles merverdiavgiftssats.

Våre kommentarer

Revisorforeningen mener dagens system med differensierte satser bør beholdes.

Vi stiller spørsmål ved utvalgets påstand om at dagens system med ulike satser påfører de avgiftspliktige betydelige administrative byrder. Moderne teknologi har gjort at dette problemet i stor grad er løst. Eventuelle gjenværende kostnader for selskapene det gjelder, er absolutt til å leve med.

Vi mener et system med kun en mva-sats ikke vil gi de tilsktede forenklingseffekter. Ønsket om kun en mva-sats kan ikke veie opp for de fordeler et system med mulighet for flere satser gir.

I tillegg vil vi påpeke at utvalgets forslag likevel ikke innebærer kun én mva-sats. Den avgrensningen utvalget har foretatt innebærer at det fortsatt vil være omsetning som er fritatt (nullsats) fra mva. Det vil også fortsatt være unntatt omsetning som det heller ikke skal beregnes mva av. Selv om dagens system med differensierte satser avvikles, oppnås derfor ikke målsetningen om kun én mva-sats.

Andre land med merverdiavgiftssystem

De fleste andre land som har et merverdiavgiftssystem opererer med flere mva-satser. Unntaket er Danmark som har én mva-sats på 25 %. Skal vi sammenligne vårt mva-system med Danmark må imidlertid alle nyanser i systemene belyses, ikke bare mva-satsen. Blant annet er området for unntatt omsetning videre i Danmark enn i Norge.

Utviklingen i EU går mot enda større grad av frihet innenfor de enkelte medlemslandene til å kunne bestemme egne mva-satser, og det selv om EU skal fungere som "ett" marked. I EU

må selger håndtere andre lands mva-satser. Bruk av ulike mva-satser er likevel ikke problematisert.

Ulike mva-satser og administrative byrder

Revisorforeningen mener utvalget overvurderer de administrative byrdene med å håndtere ulike mva-satser. Vårt inntrykk er at det er adskillig større administrative kostnader knyttet til unntatt og pliktig omsetning enn til de reduserte mva-satsene.

Virksomheter som har ulike mva-satser på salg har forhåndsdefinert dette og lagt det inn i sine kassa- og regnskapssystemer. Også for innkjøp vil moderne teknologi i stor grad løse problemet med innkjøp med ulike mva-satser. Å håndtere ulike mva-satser kan gjøres digitalt og etter hvert også ved bruk av kunstig intelligens.

Utvalget har støttet seg til en undersøkelse utført av Regnskap Norge for å vurdere de administrative byrdene ved bruk av ulike mva-satser. Vi stiller oss kritiske til om det kom godt nok frem i undersøkelsen at respondentene skulle vurdere byrdene med ulike mva-satser og ikke ulempene sondringen mellom omsetning omfattet av merverdiavgiftsloven og unntatt omsetning medfører.

Vårt helt klare inntrykk er at det er omsetning innenfor og utenfor loven som gir størst administrative kostnader. Dette vil være tilfelle innenfor reiseliv, kultur og idrett. For disse næringene er det administrative kostnader forbundet med at de har både pliktig og unntatt omsetning.

Folkehelse, miljø og fordelingshensyn

Det har vært lang tradisjon for å bruke ulike mva-satser for å ivareta hensyn som fordeling, folkehelse og miljø. Fordelingspolitikk er tidligere trukket frem for å begrunne utvidelse av avgiftsområdet til å omfatte flere tjenester. Det at det er de med høyest inntekt som i størst grad benytter seg av ulike tjenester, ble brukt for å begrunne utvidelsen av avgiftsplikten til å omfatte alle tjenester i 2001.

Utvalgets forslag om økt moms på matvarer

Redusert mva-sats på matvarer er begrunnet i fordeling. De med lav inntekt bruker en høyere andel av sin inntekt til matvarer enn de med høy inntekt. Vi mener utvalget legger for liten vekt på dette i sin fremstilling, og at det også er andre grupper enn barnefamiliene som faller inn under lavinnteksgruppene. Eldre, unge og andre utenfor arbeidslivet vil være eksempler på slike grupper. Når utvalget foreslår økt moms på matvarer vil det være de med lav inntekt som vil bli mest berørt.

Selv om den reduserte mva-satsen på matvarer ikke fullt ut har fått ønsket effekt, mener vi at en økning av matmomsen fra 15 % til 25 % er usosial og vil ramme lavinnteksgruppene uforholdsmessig hardt. I tillegg vil det bidra til økt grensehandel. Økt grensehandel vil igjen ramme norske arbeidsplasser.

Utvalgets forslag om økt moms på persontransport

Det er et ønske at folk skal velge å reise kollektivt. For å få til det må prisene holdes nede. Det var begrunnelsen for å innføre lav sats på persontransport i 2001 og er fremdeles gjeldende. Når utvalget foreslår økt moms på persontransport, mener vi det tas for lite hensyn til at de offentlige overføringene til kollektivtransporten må økes. I et miljøperspektiv kunne man tenke seg at man heller gikk motsatt vei og reduserte mva-satsen på kollektivtransport for å påvirke folks adferd.

Utvalgets forslag om økt moms på hotellovernatting

Innenfor reiseliv foreslår utvalget å øke satsen på romutleie til 25 %. Hensynet til distriktene og næringens konkurransevne opp mot utlandet ble trukket frem som begrunnelse for å innføre merverdiavgift med lav sats på hotellovernatting. Vi mener dette er argumenter som fortsatt er gjeldende. Det vil være en stor ulempe for næringen om mva-satsen økes fra 12 % til 25 %. Det er viktig å gjøre det attraktivt å feriere kortreist og da må konkurransevnen ivaretas. Å øke mva-satsen på overnattingstjenester uavhengig av hva man gjør i andre land, vil både svekke konkurransevnen og lønnsomheten i norsk reiselivsnæring.

Utvalgets forslag om økt moms på kultur og idrett

For områdene kultur og idrett vil en økning av merverdiavgiftssatsen til 25 % gjelde inngangsbilletter til museer, gallerier, fornøyelsesparker mv. og enkelte idrettsarrangementer samt kino. Begrunnelsen for å innføre merverdiavgift med lav sats på disse tjenestene var i stor grad forenkling. Ved å innlemme disse i merverdiavgiftssystemet fikk de fradrag for inngående avgift.

I vurderingen av om satsen skal økes til 25 %, mener vi det må tas med at dette er en sektor som i stor grad blir tilført offentlige midler. De offentlige støtteordningene må økes ytterligere hvis inntjeningen i sektoren går ned og man ønsker å opprettholde det kulturelle tilbudet.

Utvalgets forslag om å gjøre aviser, nyhetstjenester, tidsskrifter og bøker momspliktige

Utvalget mener de innarbeidede fritakene må oppheves og erstattes med alminnelig mva-sats. Vi viser til at det nylig har vært bred politisk enighet om å likestille elektroniske aviser, bøker og tidsskrifter med trykte aviser. Området for fritak er således utvidet til også å omfatte elektroniske utgaver. Dette har vært en forenkling ved at produsentene kan tilby samme vare med samme mva-sats (nullsats) uavhengig av medium (papir eller elektronisk). En gjeninnføring av mva så kort tid etter virker lite gjennomtenkt.

Utvalgets forslag om mva på elektrisk kraft i Nord-Norge

Utvalget mener satsen på elektrisk kraft i Nord-Norge bør økes til alminnelig sats. Utvalget mener at støtte til husholdninger i Nord-Norge kan gis mer målrettet til de husholdninger som har behov for det fremfor at det gis fritak i merverdiavgiften for alle husholdninger i landsdelen.

Revisorforeningen vil bemerke at dette er et marginalt fritak som kun kommer husholdninger i Finnmark, Troms og Nordland til gode. Fritaket ble begrunnet med de klimatiske forholdene i landsdelen og et ønske om å begrense strømutfgiftene. I stedet for å foreslå å fjerne fritaket, kunne man valgt å se på hvordan fritaket er avgrenset.

Utvalgets forslag om å innføre mva på el-biler

Utvalget foreslår å innføre merverdiavgift med 25 % på el-biler. Ekspertutvalgets vurdering er at merverdiavgiftsfritaket for el-biler ikke er et målrettet virkemiddel i klimapolitikken.

Uavhengig av om man er enig eller uenig i regjeringens politikk på dette området, og de oppnådde miljøeffekter, er det ingen tvil om at null-sats på el-biler har vært med på å styre folks adferd til å velge el-bil fremfor fossil bil. Vi vil derfor trekke frem nullsats på el-biler som et vellykket eksempel på bruk av reduserte satser for å påvirke folks adferd.

Utvalgets forslag om å innføre mva på gravferdstjenester

Til slutt anbefaler utvalget en overgang til alminnelig sats for unntatte gravferdstjenester. Utvalget viser til at hvis det er behov for å kompensere for kostnadsøkningen for enkelte, kan en øke bevilgningene til gravferdsstøtte.

Også dette fritaket er helt marginalt. Det gjelder kun transport av avdøde, samt pakking og forsendelse av urner etter bisettelsen.

En begravelse vil innebære både unntatt og pliktig omsetning. De seremonielle tjenestene i tilknytning til begravelser og bisettelser er unntatt fra merverdiavgift. Avgiftsplikt på transport av avdøde og urnen vil ikke føre til noen vesentlig forenkling for de som tilbyr disse tjenestene.

Vennlig hilsen
Den norske Revisorforening

Per Hanstad
Adm. Direktør

Kai Morten Hagen
Fagdirektør